

Čís. 1609.

Pro pojem »svěsti hledí« (§ 105 tr. zák.) nezáleží na tom, v jakém období byl pachatelem zamýšlený vývoj událostí přerušen chováním se jiné osoby.

Při svádění ke zneužití moci úřední ucházením se u jiné osoby (manželky úředníkovy) o přimluvu u úředníka musí zlý úmysl pachatelův směřovati k tomu, by tato osoba použila při své přimluvě daru po případě poukazu na dar pachatelův jako prostředku, jímž účinkuje vedle přimluvy na vůli úředníkovu; není tu Šem 105 tr. zák. předpokládaného prostředku svádění, nemá-li úředníkovi dle úmyslu pachatelova býti vůbec učiněno sdělení o daru.

(Rozh. ze dne 11. dubna 1924, Zm II 50/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 24. listopadu 1923, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem svádění k zlému užití moci úřední podle Šu 105 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost dovolává se číselně zmatečných důvodů čís. 5, 9 písm. a), čís. 10 Šu 281 tr. ř. Avšak stížnost nenapadá skutkově zjišťovacích výroků nalézacího soudu výtkou, že některý z nich je stížen některou z vad, pod čís. 5 vypočtených. Veškeré vývody napadají výhradně hodnocení skutku obžalované nalézacím soudem, dokazující, že jednání stěžovatelky nenaplnuje skutkové podstaty zločinu Šu 105 tr. zák., ježto se intervence stěžovatelky u Vilemíny B-ové nedostala soudci B-ovi k vědomosti před jeho úředním výkonem, o který jde, a ježto darem nebylo působeno na soudce, nýbrž jen na jeho manželku. Stížnost popírá, že tu jest jiný trestní čin, před soud příslušející, a domáhá se v konečném návrhu úplného sprostění stěžovatelky z obžaloby. V pravdě uplatňuje tedy stížnost jediný důvod hmotněprávní dle čís. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. Prvá z oněch dvou námitek neobstojí. Zákon předpokládá, že pachatel úředníka hledí svěsti, ať se úmysl zdaří nebo ne, nerozváděje, z jaké příčiny nedocílila činnost pachatelova úspěchu, k němuž směřovala. Zákon čelí již proti pouhému pokusu, přiměti úředníka ku stranictví nebo k porušení úřední povinnosti, nerozváděje, zda zůstalo při pouhém pokusu proto, že úředník odolal svodům, či proto, že se pokus nedostal k vědomosti úředníka. Zákon chrání nestrannost a jinakou ryzost vykonávání úřadu proti nebezpečí, jež mu hrozí tím, že jiná osoba snaží se svody určitého druhu odvrátiti úředníka od řádného, výhradně k věci a k zákonu hledícího plnění úředních povinností. S hlediska zákonných ustanovení, čelících úmyslnému (nebo nedbalému) ohrožování statků, právem chráněných, nastává zodpověd-

nost pachatelova již tím, že úmyslně (nebo nedbale) zavinil příčinu, z níž poškození statku vzejíti může. Zodpovědnost pachatelova není dotčena tím, že selhal prostředník, jímž pachatel svůj protizákonný úmysl uskutečňoval, a obzvláště není dotčena tím, že jiná osoba, jejíž sprostředkovací činností měl dle úmyslu pachatelova právní statek býti poškozen, odepřela neb opomenula činnost za tímto protizákonným účelem na ní pachatelem žádanou. Při správném výkladu pojmu »svěsti hledí« nezáleží tudíž nikterak na tom, ve kterém období byl vývoj událostí, který měl dle záměru pachatelova vyvrcholit ve svedení úředníka, přerušen přes opačnou vůli pachatelovu zachováním se jiné osoby. Právem byla proto onomu pojmu v napadeném rozsudku podřaděna žádost stěžovatelky vůči soudcově manželce, by se přimluvila u soudce za jejího syna, soudem stíhaného, třebaže se pak v důsledku toho, že soudcova manželka přimluvu odepřela, žádost stěžovatelčina dostala k vědomosti soudce teprve po úředním úkonu, o který šlo, a nemohla proto vůbec působiti na vůli soudce ve směru stranického rozhodování, porušujícího povinnosti soudcovské. Nalézací soud mohl proto, aniž tím nastal nesoulad mezi právním závěrem, že stěžovatelka soudce svěsti hleděla, a skutečnostmi závěr opodstatňujícími, opomenouti okolnost, stížností z výpovědí manželů B-ových odvozenou, že soudce B. zvěděl o žádosti stěžovatelčině teprve po provedení hlavního přelíčení proti synovi stěžovatelčinu.

Avšak ustanovení Šu 105 tr. zák. předpokládá dále, že svádění děje se darem. Dar musí býti prostředkem, jímž pachatel úředníka svěsti hledí, a pohnutkou, pro niž dle úmyslu pachatelova vůle úředníkovy má se bráti ve směru bezprávném. Tímto, v zákoně výhradně vytčeným prostředkem musí pachatel působiti na úředníka i v případech, kdy ho hledí svěsti prostřednictvím jiné osoby. Svádí-li pachatel úředníka tím způsobem, že se uchází u jiné osoby o přimluvu u úředníka, musí zlý úmysl pachatelův směřovati k tomu, by tato osoba použila ve své přimluvě daru, po případě poukazu na dar pachatelův jako prostředku, jímž účinkuje vedle přimluvy na vůli úředníka. Zákonem výhradně ohroženého prostředku svádění zde není, nemá-li osobou, na niž se pachatel domáhá přimluvy, dle úmyslu pachatelova býti učiněno úředníkovi sdělení o daru, jež jí pachatel dal nebo slíbil. V těchto případech není dar prostředkem, jímž pachatel svádí jinou osobu, by ona sváděla úředníka a to nikoliv darem, nýbrž jinými prostředky. Zákon čelí proti vykupování sobě stranictví nebo porušení povinnosti úřední darem, nečelí však i proti pouhému vykupování sobě přimluvy jiné osoby u úředníka darem, o němž úředník zvěděti nemá. Předpoklad, o který takto jde, není nalézacím soudem výslovně zjištěn. Rozhodovací důvody první stolice zjišťují, že stěžovatelka řekla soudcově manželce Vilemíně B-ové, že se přišla přimluvit za svého syna a že jí nese něco do kuchyně, a zjišťují dále, že, když svědkyně Vilemína B-ová obžalovanou odmítla s tím, že jí muž před svatbou přísně zakázal, že nesmí od stran ničeho převzít, obžalovaná jí odvětila, by si to jen beze všeho vzala, že se muž o tom nemusí dověděti. Z těchto a ostatních skutečností dospívá soud k závěru, že obžalovaná chtěla darem působiti na soudce prostřednictvím manželky soudcovy, na kterou se obžalovaná

obrátila, by se za jejího syna přimluvila. Měla-li by obstáti kvalifikace trestného činu, jak se stala nalézacím soudem, musila by býti opřena o závěr, že byly poznámky obžalované (že nese manželce něco do kuchyně, aby tato si to vzala, že se muž nemusí o tom dovědět), jen planými řečmi, a že obžalovaná přece jen předpokládala, že se manželka soudcova vůči muži o daru zmíní a dar bude takto působiti na soudce. Opomíjí-li rozhodovací důvody úvahy o tom, a podřadí-li — beze zjištění, že dar měl se dostat ku vědomosti sváděného soudce — činnost stěžovatelčinu pojmu svádění úředníka darem, shledává nalézací soud zřejmě takové svádění již v pouhém vykupování sobě přimluvy jiné osoby, darem k tomu sváděné, u úředníka, na jehož rozhodování po případě dar účinkovati neměl, a spočívá napadený rozsudek — jak dovozeno — na nesprávném použití zákona a jest zmatečným podle čis. 9 a) Šu 281 tr. ř. Bylo jej zrušiti. Pro nedostatek zjištění předpokladu shora zmíněného nestačí skutkový podklad, ve zrušeném rozsudku a jeho důvodech zjištěný, k tomu, by zrušovací soud rozhodl ihned ve věci samé.

Čís. 1610.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n.).

I v pouhém poskytnutí zápůjčky lze spatřovati »odměnu« za postoupení místnosti (§ 8 zákona).

(Rozh. ze dne 12. dubna 1924, Kr I 821/23.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 29. října 1923, jímž byla obžalovaná podle Šu 259 čis. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin podle třetího odstavce Šu 8 zákona ze dne 17. října 1919, čis. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Právem dovozuje zmateční stížnost, uplatňujíc důvod zmatečnosti čis. 9 a) Šu 281 tr. ř., že první soud posoudil věc právně mylně, pokud jde o otázku, zda nájemné, požadované obžalovanou za dva zařízené pokoje a komoru s posluhou bez otopu a osvětlení 1200 Kč měsíčně je objektivně zřejmě přemrštěným čili nic, podkládaje smlouvám mezi obžalovanou jako projímatelkou a společností Polo-Film, po případě Josefem S-ou jako nájemci obsah, jehož tyto smlouvy nemají. V obou smlouvách se výslovně praví, že nájemné s úklidem, bez otopu a osvětlení činí 1200 Kč měsíčně, a že oba nájemci (po případě podnájemníci) se zavazují mimo to poskytovat obžalované zápůjčku, onen 5000 Kč, tento 3500 Kč, kterou jim bude obžalované spláceti po 500 Kč měsíčně tím způsobem, že se tyto zápůjčky odečtou z měsíčního